

РЕЦЕНЗІЇ

УДК 001.89(049.32)

Цитування:

Горбань Ю. І. Формула успішної магістерської роботи. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 1. С. 77–80.

Горбань Юрій Іванович,
кандидат культурології, доцент,
доцент кафедри інформаційних технологій,
директор наукової бібліотеки
Київського національного університету культури і мистецтв
y.i.gorban@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-5837-4409>

ФОРМУЛА УСПІШНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ**РЕЦЕНЗІЯ**

*на навчальний посібник І. С. Бондара, В. А. Русавської, Л. В. Батченко
«Магістерська робота: концепція наукового дослідження»*

Входження України до глобального освітнього простору зумовило ряд принципових реформ в системі вітчизняної вищої освіти, зокрема перехід на двоступеневу систему освіти: бакалаврат та магістратуру. Безумовно, глобальні перетворення потребували від вищих навчальних закладів прийняття інноваційних рішень в галузі формування освітніх програм. Системно-діяльнісний підхід в підготовці висококваліфікованих спеціалістів передбачає формування широкого спектра практичних й теоретичних навичок та умінь на основі компетентного підходу нових освітніх стандартів та врахування глобальних і вузьких вимог до професійної особистості спеціалістів.

Магістерська робота – це кінцевий результат здійсненої магістрантом великої науково-дослідної діяльності. Вона є свідченням отриманої ним спеціальності та кваліфікації, умінні грамотно викладати думки, вільно орієнтуватися в літературі та науковій інформації, здатності брати участь у впровадженні результатів досліджень та практичних розробок. Головною метою рецензованого навчального посібника визначено підвищення рівня організації і якості проведення наукових досліджень з актуальних проблем сфери гостинності.

Актуальність та своєчасність представленого видання не викликає сумнівів, оскільки ступінь опанування знаннями й навичками під час навчання визначається оцінюванням завершального етапу – магістерської роботи. Для багатьох майбутніх науковців вона може стати базою для написання наступних робіт, тому правильно обрана тема й напрям дослідження можуть позитивно вплинути на подальшу наукову діяльність. Адже магістерська підготовка – це лише перший щабель науково-дослідної, науково-педагогічної діяльності, що веде до вступу в аспірантуру та підготовки кандидатської дисертації. Ба більше, в період, коли освіта й наука зазнають змін, акумулюються до сучасних умов існування, вкрай важливим є посібник, у якому чітко, послідовно й з урахуванням нових вимог у концептуальному підході до процесу наукового дослідження проблем магістерських робіт відображені всі основні елементи наукового дослідження: актуальність, об'єкт, предмет, мета, основні завдання, елементи наукової новизни.

Структура посібника «Магістерська робота: концепція наукового дослідження», авторами якого є Бондар І. С., Русавська В. А., Батченко Л. В. відповідає вимогам щодо структури, змісту та обсягів навчально-методичних видань для

вищих навчальних закладів (згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України №11 від 10.01.2009 р.). Складається з передмови, шести розділів та додатків; обсяг – 116 сторінок. Автори навчального посібника знайомлять читачів із сучасними методологічними підходами до наукового дослідження бізнес-проблем.

Перший розділ «Загальні положення підготовки магістерської роботи» розкриває головні завдання та особливості підготовчого етапу науково-дослідної роботи. Автори наголошують, що робота повинна містити глибоке теоретичне осмислення актуальної організаційно-управлінської або соціально-економічної проблеми, а також обґрунтований проект практичного її розв'язання, виконаний на основі ретельного аналізу діяльності конкретного підприємства, установи, організації. Також звернено увагу, що підготовка наукової роботи розпочинається з вибору теми дослідження (варто враховувати її актуальність, практичну доцільність, специфіку функціонування галузі (підприємств), наукові інтереси магістранта та ступінь теоретико-методологічної розробки проблеми) і завершується її захистом на засіданні атестаційної комісії згідно з наказом університету.

У другому розділі «Структура та зміст магістерської роботи» на основі десяти підрозділів (Титульний аркуш; Завдання на підготовку магістерської роботи; Інформаційна картка, Зміст (план); Вступ; Основна частина роботи; Загальні вимоги до написання основної частини роботи; Висновки; Список використаних джерел у магістерській роботі; Додатки) схарактеризовано основні елементи магістерської роботи. Чітко визначено та окреслено структуру роботи, послідовність складових (актуальність теми; об'єкт дослідження; предмет дослідження; мета дослідження; завдання дослідження; методи дослідження та ін.). Позитивним є те, що автори не лише наводять визначення поняття (наприклад, метод дослідження), а й пропонують приклади та характеризують їх. Доречною є інформація про те, що у списку використаних джерел у роботі необхідно зазначити всі використані джерела (статті з наукових збірників, фахових журналів, монографії, автореферати, законодавчі акти, нормативні документи (положення, інструкції), звіти, матеріали практик в конкретній організації (установі) або матеріали

бази дослідження, вибраної магістрантом), в яких висвітлюється тема магістерської роботи, Інтернет та інші сучасні джерела інформації. Навіть більше, вказано мінімально допустиму кількість джерел та співвідношення сучасних/видань попередніх років. Означено, що саме доцільно включати до додатків, зокрема допоміжний матеріал, потрібний для повноти розкриття теми та сприйняття роботи (виявлені документи регламентуючого характеру, положення, фото, таблиці, схеми, діаграми, програмне забезпечення, ілюстрації, які стосуються змісту роботи тощо), акти або довідки про впровадження одержаних результатів.

Розділ третій «Правила оформлення магістерської роботи» містить три підрозділи (Загальні вимоги до оформлення роботи; Нумерація; Загальні правила цитування та посилання на використані джерела), в яких наведено рекомендації щодо обсягу роботи, розташування, шрифту, міжрядкових інтервалів, полів тощо. Звернено увагу на особливості нумерації підрозділів, рисунків, таблиць, формул. Щодо правил цитування, то автори навчального посібника вказують на особливості прямого та непрямого цитування; надають загальні вимоги цитування, серед яких: текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі; цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і перекичувань думок автора; кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на номер джерела із зазначенням конкретної сторінки; при непрямому цитуванні (викладенні думок інших авторів, переказі) слід бути гранично точним і коректним та давати відповідні посилання на джерело із зазначенням.

Наступний розділ «Підготовка відгуку, рецензії та допуск до захисту магістерської роботи» характеризує етап завершеної роботи, процедуру подання наукового дослідження до відгуку. Авторами прописано алгоритм, відповідно до якого завершено магістерську роботу магістрант подає науковому керівникові для перевірки та підготовки відгуку на неї. Якщо магістерська робота, з погляду наукового керівника, готова до захисту перед атестаційною комісією, відповідна рекомендація дається ним у кінці відгуку. Пояснено, що письмовий відгук наукового керівника на роботу висвітлює

рівень використання магістрантом теоретичних знань для розв'язання завдань дослідження, аналіз методики дослідження, оцінку якості вирішення завдань дослідження, аналіз та оцінку запропонованих дослідником заходів, інформацію про недоліки магістерської роботи, загальні висновки та оцінку наукового дослідження. Не оминули увагу у посібнику на зовнішню рецензію, а також на умови, за яких магістерська робота не допускається до захисту. Доречним та корисним вважаємо наведений перелік документів, які магістрант має подати перед початком захисту роботи.

П'ятий розділ присвячений безпосередньо захисту і називається «Захист магістерської роботи». Автори зазначають, що захист магістерської роботи відбувається на відкритому засіданні атестаційної комісії і передбачає доповідь випускника магістратури, яка структурно коротко будується в послідовності від актуальності теми дослідження – до висновків і пропозицій. Вказано, що саме повинен робити магістрант під час захисту та загальний термін доповіді. Не оминули увагою ілюстративні роздаткові матеріали (таблиці, схеми тощо), що забезпечують наочність. Доповнено, що міст і обсяг роздаткового матеріалу випускник магістратури погоджує з керівником роботи або визначає самостійно. Бондар І. С., Русавська В. А., Батченко Л. В. мають чітке уявлення, на що звертає увагу атестаційна комісія при оцінюванні магістерської роботи, а саме: якість магістерської роботи загалом; самостійність у розробці проблеми; якість оформлення магістерської роботи; рівень виступу магістранта; відгук керівника та оцінка рецензентом наукового рівня дослідження.

Важливо підкреслити доцільність шостого розділу «Короткий словник наукових термінів». Запропоновані терміни розташовані за алфавітом; під час відбору термінів для словника автори використовували чинні стандарти, енциклопедії, словники, довідники, монографії, підручники. Наповнення словника зумовлене тим, що наукові дослідження

проблем в магістерських роботах ґрунтуються на використанні певної термінології.

Великим за обсягом та значущим за представленою інформацією є розділ «Додатки», який містить 23 додатки, серед яких: Орієнтовна тематика магістерських робіт; Приклади оформлення титульного аркушу; Орієнтовне формулювання предмету дослідження магістерської роботи; Приклад оформлення структури та обсягу магістерської роботи; Приклад оформлення інформаційної картки (анотації); Узагальнені вимоги до оформлення бібліографічних посилань та ін.

Обраний авторами підхід до написання навчального посібника покликаний заповнити існуючі на сучасному етапі пробіли в розкритті всього комплексу, механізму підготовки магістерських робіт.

Загалом навчальний посібник «Магістерська робота: концепція наукового дослідження» підготовлений кваліфіковано, аргументовано, навчальний матеріал подано в доступній формі та характеризується новизною й оригінальністю.

Як побажання членам авторського колективу, хотілось би порекомендувати розширити й доповнити представлений варіант навчального посібника та видати його набагато більшим тиражем. Це було б доцільно, оскільки ця робота цілком обґрунтовано претендує на інноваційний статус та пропонує оригінальну концепцію наукового дослідження.

Навчальний посібник рекомендується, в першу чергу, магістрантам спеціальностей 241 «Готельно-ресторанна справа», 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності», 242 «Туризм». Може бути доречним і корисними також аспірантам і молодим вченим, викладачам-керівникам магістерських робіт. Робота відповідає вимогам нормативних законів Міністерства освіти і науки України, щодо підготовки навчальної літератури для студентів зі спеціальностей 241 «Готельно-ресторанна справа», 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності», 242 «Туризм».

Список використаних джерел

Бондар І. С., Русавська В. А., Батченко Л. В. «Магістерська робота: концепція наукового дослідження». Київ : Ліра-К, 2020. 116 с.

Стаття надійшла до редакції 25.01.2021